

4. predlog ustno. O teh predlogih bo v smislu § 35. razpravljala in sklepala prihodnji občni zbor. Predlogi so:

1. Zadržnik tov. Ivan Erbežnik iz Ljubljane: V primeru smrti nevlčanene žene, ki radi prekoračene starostne dobe ni mogla biti sprejeta v US, naj izplača zadruga članu polovico njegove posmrtnine. Član plačuje prispevke za smrtne primere v polnem obsegu dalje.

2. Zadržnik tov. Anton Volavšek iz Teharij: US naj del svojih rezerv naloži v »Učiteljski gospodarski in kreditni zadrugi v Celju«.

3. Zadržnik tov. Drago Supančič iz Ljubljane: Zadržnik naj za povečanje podpornega sklada ponovno vplača znesek 200 din.

4. Zadržnik tov. Vekoslav Mlekuž iz Ljubljane: Od izplačanih posmrtnin naj se odteguje 4% odbitek, in sicer: 2% za starostni podporni sklad, 2% za podporni sklad.

Te predloge bo načelstvo oddalo posebnemu odseku, ki naj jih pregleda in pretehta od vseh strani, na prihodnjem občnem zboru pa predlaga primerno rešitev. Prosimo vse člane, ki se zanimajo za pravo in času primerno rešitev, da sporoče pisмено svoja mnenja in nasvete zadržni upravi.

Ker je bil dnevni red izčrpan in se ni nihče oglasil za besedo, se je tov. predsednik zahvalil vsem zborovalcem za zanimanje, za debate in nasvete ter obljubil, da jih bosta upoštevala načelstvo kot zadržna uprava. Z željo, da bi se zbrali vsi zbrani na prihodnjem občnem zboru, je ob 12. uri zaključil občni zbor.

I. K.

Naša mladina

V zadnjem času prinašajo naši časopisi vznemirljive vesti o ponašanju mladine v gotovih političnih trenotkih. Mladina se izživlja in napada na cesti, se pretepa in daje duška svojim čustvom. Taki in slični znaki medsebojnih razprtij postavljajo resne vzgojitelje pred nova težka vzgojna vprašanja, ker jo v taki vlogi niso vajeni videti in ker jo po svoji dolžnosti morajo čuvati. Medtem ko poročanje časopisov priliva mladostnemu ognju dovolj netiva ter skrbi tako za nadaljnje bojevito razpoloženje, si moramo brez vsakega prikrivanja odkritosrečno priznati, da so to škodljivi pojavi v našem narodnem življenju in da bi si s svojo malomarnostjo ustvarili samo slabo bodočnost.

Mladina je up naroda, ona je njegova bodočnost — slišimo povsod. Zdrava mladina je dedinja dela, zgodovine in tradicionalnosti svojega naroda, z mladino se narod dvigne ali propade. Mladina je seme naše krvi!

Da se danes te važne naloge svoje mladine premalo zavedamo, spoznamo tedaj, ko primerjamo zadnja dejanja s slabimi posledicami vzgoje nekaterih ostalih svetovnih narodov, ki oklepajo mladino v pretesne okvire razvoja in jo vzgajajo v neki absolutno egoistični sferi, vestno in natančno preračunano na najrazličnejše mladostne nagone in nagibe. Vsako tako seganje po mladini in vsako demagoško ustvarjanje le šovinistično razpoloženje z vsemi njegovimi žalostnimi pojavi. Primeri na drugih naj nam bodo resno opozorilo, da ne zagrešimo nad svojo krvjo neodpusten zločin.

Vsi, ki imamo opravka z mladino, dobro vemo, kako težko je oblikovati njeno dušo, kako težko ovire naletimo pri tej razvijajoči in razgibajoči se stopnji življenja, katere najznačilnejši znak je bojevito razpoloženje že v normalnih razmerah in pod običajnimi vzgojnimi faktorji. Sedanja doba pa nam je z občutno brezposelnostjo vseh stanov in poklicev, z nesocialnostjo in pomanjkanjem, vihravostjo domače dnevnice in svetovne politike kot dodatnim vzgojnim milijem naše mladine potenciralo že itak težko delo.

Mladost zida gradove v oblaki! — pravi znan pregovor. Da je poln resnice, vidimo vsak dan, vsak trenutek. Obnašanje naše doraščajoče mladine nam je zato razumljivo; nepreudarna in nepremišljena dejanja so točna slika vseh lastnosti njene razvojne stopnje. Razumljivo je tedaj, da mladina za nekatera v zadnjem času storjena dejanja ne more odgovorjati, prav tako tudi ne pred javnostjo in oblastjo. Odgovarjajo lahko samo oni, ki so jo k takim dejanjem bodisi hoteli ali pa s svojo malomarnostjo napotili. Slovenska mladina še ne pozna onih temnih poti rovarjenja in splošne pokvarjenosti, ona je še daleč od takih samostojnih podvigov, zato moramo biti napram njej pravični sodniki.

Na mladino vplivajo starši, šola in družba. Ti vzgojni faktorji izoblikujejo prav vsa

kemu zemljano njegovo notranjo rast, a pri vsakem z drugim uspehom.

Skrbna roka staršev privede otroka v šolo, kjer pridobi z ozirom na izbran poklic v daljšem ali krajšem času potrebno znanje za praktično življenje, kjer si razvije vse duševne zmoglosti. S tem smo že grobo očrtali vpliv šole na človeka. Toda v vsakdanji praksi najdemo mnogo primerov, da je pripravljena mladostna neuravnovešenost na majhno pobudo reagirati z različnimi izbruhi. Za zadostitev njenega mladostnega ponosa in bojevitega razpoloženja so ji vseč dejanja širokega kova.

Družba ima na človeka najjačji vpliv, prav poseben odmev ima ta vzgojni faktor pri mladini. Tega dejstva se premnogi posamezniki ali skupine družbe zelo dobro zavedajo in tudi občutno izrabljajo. Oni dobro vedo, da se mladino zelo lahko pridobi za različne avanture, da je navdušena, slepo pokorna svojim voditeljem, da z največjim zaničevanjem tepta danes ono, kar je včeraj navdušeno častila in spoštovala. Oni se tudi dobro zavedajo, kaj znači mladino privezati na sebe tako, da se jo v času splošne šolske priprave podpira. Mladina je pa tudi prav rada orodje odraslih, kot je rada sredstvo za doseg različnih ciljev, saj ima v svoji moči brezmejno zaupanje, da bi predstavljala gore. Njeni izkoriščevalci to lastnost mladostnikov predobro cenijo, toda v škodo naroda. S takimi primeri se ne smemo ponašati, postavljati jih celo ostali doraščajoči mladini za vzgled, da je tako delo narodu v čast in ponos, kajti z njimi samo zmanjšujemo moralno in etično vrednost koristnih podvigov resničnih delavcev za narodno bitnost.

Pota, po katerih je začela hoditi naša mladina — zlasti doraščajoča, škodijo njenemu razvoju, škodijo posebno našemu narodu. Mladina se oddaljuje od svojega prirodnega cilja in bi se lotila z veseljem, a z nerazsodnostjo dela, ki mu ni kos. Koliko bi to storila iz lastnega nagiba, je vsem vzgojiteljem razumljivo, razumljivo je povsem nam, kako bi to delo opravila in kakšen bi bil njegov uspeh.

Naloga in dolžnost vseh učiteljev in drugih vzgojiteljev bodi, mladino očuvati vsega, kar škoduje njenemu razvoju; ona mora biti odrasli družbi svetlost, ne pa predmet izrabljanja in hotnega zavajanja v dejanja, ki za njo niso primerna. Oblast naj mladino zaščiti in strogo kaznuje vsak tak poskus. Pri presoji inkriminiranega dejanja naj največji del krivde išče v odrasli družbi, kjer se je dejanje spočelo, kjer je mladina dobila pobude.

Primorani smo bili to napisati, primorani v obrambo naše mladine, ker hočemo, da bi ostala zdrava in v obrambo vzgojiteljske časti, na kateri nečemo po tuji krivdi nositi nikakega madeža.

Vir.

Kateri posli spadajo sedaj v kompetenco prosvetnih oddelkov banskih uprav

Z uredbo o ureditvi ministrstva prosvete H. št. 236 od 31. marca 1937. so preneseni mnogi posli v kompetenco prosvetnih oddelkov kr. banskih uprav. Po tej uredbi spadajo v njihov delokrog sedaj:

Splošni posli: nadzorstvo nad delom in osebjem vseh državnih, samoupravnih in privatnih ljudskih, meščanskih, srednjih in učiteljskih šol, kakor tudi gospodinskih šol in tečajev. — Skrb za redno delovanje vseh omenjenih šol. — Nadzorstvo nad uporabo vseh šolskih knjig. — Nadzorstvo in skrb nad vsemi ustanovami v banovini. — Odobravanje izdajanja duplikatov šolskih potrdil in spričeval. — Evidenca uslužbenških listov vsega prosvetnega osebja v banovini in dostavljanje enega prepisa ministrstvu prosvete, upravljanje kartoteke tega osebja. — Izdajanja potrdil o službenih letih po podatkih uslužbenških listov. — Izdelovanje plačilnih popisov in likvidacija beriva za vse urade in osebja prosvetne stroke, ki so pod neposrednim nadzorstvom banskih uprav. — Izdajanje odlokov o periodičnih povišicah za vse osebje svojega delokroga. — Izdajanje predloga proračunov za vse šole in področne ustanove in dostavljanje istega ministrstvu prosvete. — Vodstvo, evidence in izdelava misljenja nadrejenim oblastim o vprašanju dovoljenja za prirejanje koncertov, predstav in razstav umetniško prosvetnega značaja. — Nadzorstvo nad vsemi kulturnimi in prosvetnimi ustanovami in društvi v banovini. — Nadzorstvo nad pooblaščenimi knjigotrožci na teritoriju banovine. — Sodelovanje v nadzorstvu nad kinematografskimi predstavami in skrb, da se v njih ne predvajajo filmi, ki bi kvarno vplivali na kulturno in moralno življenje mladine. — Skrb za splošno prosvetno in kulturno življenje v banovini in pravočasno obveščanje ministrstva prosvete. Posli narodne prosvete po zakonu o banskih upravah kakor tudi oni, katere bo minister prosvete prenesel v delokrog banskih uprav. — Evidenca o publikacijah in poročanju tiska o prosvetnih vprašanjih in redno obveščanje ministra prosvete.

II. Posli o predmetih meščanskih, srednjih in učiteljskih šol. Predlaganje in dajanje misljenja o otvoritvah srednjih in meščanskih šol in števila razredov. Določanje komisij za pregled šolskih zgradb, meščanskih,

srednjih in učiteljskih šol. Zidava, popraviljanje in vzdrževanje šolskih zgradb, katere mora po zakonu graditi in vzdrževati banska uprava, kakor tudi skrb, da se neprikladne zgradbe zamenjajo z novimi, v kolikor je to predvideno v zakonu. Nadzorstvo nad vsemi šolskimi internati, državnimi in privatnimi v materialnem, higijenskem in disciplinskem pogledu. Nadzorstvo nad vsemi dijaškimi društvi. Odobravanje deljenega ali nedeljenega pouka v posameznih šolah, po lokalnih, terenskih in drugih potrebah. Odobravanje predčasnega zaključka dela v šolah zaradi nalezljivih obolenj in drugih upravičenih razlogov. Določanje nadomestitve odsotnim in bolnim ravnateljem in upraviteljem. Določanje šolskega teritorija za vse meščanske in srednje šole v banovini. Vodstvo statistike vseh omenjenih šol, učiteljstva in učencev v banovini in dostavljanje statistike ministrstvu prosvete. Odobravanje vseh razrednih popraviljnih in privatnih izpitov. Odobravanje naknadnega vpisa učencev kakor tudi odobravanje vpisa učencev, ki so prekoračili predpisano število let. Izdajanje odlokov o oprostitvi učencev od učenja posameznih predmetov po zakonskih predpisih, ki veljajo za posamezne šole. Odobravanje šolskih ekskurzij, šolskih prireditvev, proslav in sličnega. Odobravanje uporabe šolskih prostorov v izvenšolske svrhe. Odločevanje o izključitvi učencev iz vseh šol v kraju šole (§ 43., točka 3., zakona o srednjih šolah.)

Imenovanje in razreševanje honorarnih učiteljev v vseh teh šolah, ampak le v mejah razpoložljivega kredita, o čemer je treba takoj obvestiti ministrstvo prosvete. — Odobravanje za odhod učiteljstva meščanskih, srednjih in učiteljskih šol v inozemstvo. — Razpravljanje o sporih med ravnateljem (upraviteljem) in učiteljstvom, kakor tudi med učiteljstvom samim. Zbiranje vseh potrebnih podatkov za oceno učiteljev meščanskih, srednjih in učiteljskih šol. — Sklicevanje posvetovalnj ravnateljev in upraviteljev meščanskih, srednjih in učiteljskih šol na koncu šolskega leta in dostavljanje sklepov iz njihovih konferenc ministrstvu prosvete, kakor tudi osiguranje stroškov za take posvete v banovinskem proračunu. — Obvezno dostavljanje ministrstvu prosvete ravnateljskih odnosno upraviteljskih polletnih in letnih poročil o celokupnem učnem in vzgojnem delu.

Tečaji za učitelje kmetsko-nadaljevalnih šol in pripravljalnih tečajev

1. Uvodni in metodični tečaj za učitelje kmečko-nadaljevalnih šol bo na banovinski vinarški in sadjarski šoli v Mariboru od **2. avgusta do 14. avgusta 1937.**

V tečaju bodo predavanja iz kmečke psihologije, iz kmečke pedagogike, iz kmečkega narodopisja, iz kmetijskega gospodarstva, iz socialnega skrbstva na deželi, iz zdravstva in metodike, didaktike in iz pravilnika za kmečko-nadaljevalne šole.

V tečaj bodo v prvi vrsti sprejeti učitelji, ki že poučujejo na nadaljevalni šoli, pa še nimajo uvodnega tečaja, nadalje učitelji, ki so dovršili strokovni kmetijski tečaj in nameravajo s prihodnjim šolskim letom pričeti s poukom na nadaljevalni šoli, in končno učitelji, ki so že pet let delovali na podeželski ljudski šoli, ter so s svojim dosedanjim delom pokazali resno voljo za poklicno vzgojo in izobrazbo odrasle kmečke mladine.

Brez uvodnega tečaja ne bo smel v bodoče poučevati noben učitelj na kmečko-nadaljevalnih šolah.

2. Idejni tečaj za učitelje kmečkih pripravljalnih tečajev bo na banovinski vinar-

ski in sadjarski šoli v Mariboru od 16. avgusta do 21. avgusta 1937.

V tem tečaju bodo najvažnejša predavanja enaka kakor v uvodnem in metodičnem tečaju.

V tečaj bodo sprejeti učitelji, ne glede na število službenih let, ki so že, oziroma, ki nameravajo poučevati na kmečkih pripravljalnih tečajih.

Brez idejnega tečaja ne bo smel v bodoče poučevati noben učitelj na pripravljalnih tečajih.

3. Učitelji, ki bodo sprejeti v metodični oziroma v idejni tečaj, bodo imeli popolno oskrbo na vinarški in sadjarski šoli. Za delno kritje stroškov plača ob pričetku tečaja vsak udeleženec metodičnega tečaja 100 din in vsak udeleženec idejnega tečaja 40 din.

4. Prošje za sprejem v tečaj je uradnim potom predložiti kraljevski banski upravi (kmetijski oddelki) do 30. junija 1937. Prošnji mora biti priložena službena razpredelnica ali izveček iz uslužbenškega lista. Prošnje morajo biti kolkovane z banovinskim kolkom za 10 din.

Drugi dan so zdravniki ugotovili smrt. Trnjeva pot tovarišice Hilde Krušičeve in njena prezgodnja smrt bosta ostala vsemu učiteljstvu v trajnem spominu. Bodi ji zemlja lahka, preostali naše iskreno sožalje.

Vir.

Dr. Alfred Adler

ustanovitelj individualne psihologije — umrl.

Listal sem po svojih mapah, v katerih hranim raznovrstno šaro — zame ljube spomine — in sem naletel tudi na sliko, ki predstavlja tridesetorico slovenskih učiteljev, ki smo pohiteli na pobudo mariborske Pedagoške centrale, najmarljivejše naše pedagoške matice, v času od 20. do 28. oktobra 1929, na Dunaj. Lepi spomini so se mi obudili: na prijetno popotno družino in na okolico novega, kar so nam pokazali tedaj dunajski šolniki. Zamislil sem se v simpatičnega reformatorja Otona Glöckla, prezidenta dunajskega šolstva, ki nas je ljubeznivo sprejel in nam je v slavnostni dvorani dunajskega šolskega sveta v izčrpnem predavanju podal smernice, ki so ga vodile, da se je upal na delo s številnim štabom sodelavcev, večina njih je bila ljudskošolskih učiteljev — in kako je dosegel potrebna sredstva za gradnjo novih šol, otroških vrtcev in ostalih institucij ter nato pristopil k reformi šolstva.

Oto Glöckel je zdaj že mrtev, v času, ko sem odprl svojo mapo, pa sem čital v dnevnikih kratke vesti, da je umrl tudi dr. Alfred Adler, eden najbolj prizadevnih reformatorjev takratne dobe in utemeljitelj posebnega znanstvenega sistema: individual-

† Hilda Krušič

Smrt občutno posega v naše vrste in trga iz njih najboljše tovariše in tovarišice. Zadnja njena žrtev je tovarišica Hilda Krušič, ki je v zadnjem času službovala v Šmartnem pri Litiji in ki je umrla dne 15. t. m. v ljubljanski bolnici po mučeniških bolečinah. Umrla je v cvetu svoje mladosti stara 27 let in po uspešnem devetletnem službovanju s silo odtrgana od svojih otrok in dobrih star-

šev kot žrtev bolezni, katero so ji povročile mnoge premetitve.

Pokojnica, ki je imela vse odlike učiteljskega poklica, je po maturi l. 1928. z velikim veseljem sprejela mesto volonterke v Ljubljani. Toda že čez dobro leto je dobila svoje prvo mesto v Krškem, kjer se je začela udeleževati kot izdatna narodna delavka. Mlada in idealna učiteljica je morala romati še v St. Vid pri Ptuj in končno v usodne Vodice pod Šmarno goro. Radi pomanjkanja stanovanj je bila primorana bivati v vlažni kuhinji, zbolela je. Z veliko muko in težkih korakov je prihajala v Ljubljano po zdravniško pomoč, dokler ni bila iz zdravstvenih razlogov premeščena v Dev. Mar. v Polju za toliko časa, da zopet ozdravi. Vkljub najboljši negi in zdravljenju na kliniki v Zagrebu se je bolezen postopoma in da ji rešijo življenje, so ji odstranili meseca maja leta 1934. v Grazu desno ledvico.

Po operaciji je pridno delala v šoli in pomagala ondotnemu Sokolu pri prosvetnem delu. Tako je vodila dečo, učila spevoigre in jih spremljala na klavir. Pri tem se je pa ne prekinjeno zdravila pri specialistu, ker so jo bolečine opozarjale na levo ledvico in bi vsaka prekinitev zdravljenja, pomanjkljiva dieta in fizična preutrujenost bili zanjo življenjsko nevarni. Domače ognjišče, oskrba in skrbni starši so ji res vrnilo rdeča lica ter je edinka Hilda s svojo prirojeno veselostjo in zdravim humorjem zopet razveseljevala dobro mater in skrbnega očeta, majorja invalida v pokoju.

Tri leta je tako preživela v Dev. Mar. v Polju najlepši del svojega življenja, dokler

ni bila meseca februarja 1936 po službeni potrebi premeščena v Šmartno pri Litiji. Nenadna sprememba, pomanjkanje prave dietične hrane, vsakodnevni napor in vožnja na službeno mesto ter končno prehlad v deževnem naliču meseca oktobra 1936. leta, so ji tako omajali zdravje, da je težko obolela.

V bolnici so zdravniki ugotovili, da je popolnoma izčrpana in da so se radi močnega prehlajenja pojavila nevarna vnetja. Medtem, ko je ona pogumno in vztrajno prenašala bolečine, so starši podvzeli vse korake, da bi po ozdravljenju nastopila službo v bližini Ljubljane. Zdravniki so namreč zahtevali, da se mora v lastnem interesu podrediti predpisom zdravljenja in ostati v najskrbnejši negi, kakršno more uživati izključno le doma. Vse prošnje nesrečnih staršev in brata zdravnika so bile zaman, brezpredmetna so bila nešteta zdravniška spričevala, neuslišana ljubezen trpeče matere in nedokončana Golgota hirajoče Hilde. Zaman je bila tudi vsaka nada v njeno ozdravljenje, ker je bolezen že globoko segla v mlado telo in ga počasi uničujoč pripravila na zadnji streljaj.

V ponedeljek, 7. t. m. je naša tovarišica ležala zopet vsa zbita in onemogla na operacijski mizi. Zalostno so gledali zdravniki mlado življenje, ki je hotelo premagati smrt, a je vendar imelo že vse njene znake. Z morfinem so ji lajšali strašne bolečine. Zadnji ponedeljek se je umirajoča še enkrat krčevito ubranila smrti, ko se je za trenutek prebudila in stisnila iz sebe dvakratni »ne«, potem pa padla v spanje, iz katerega se ni več prebudila.